

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobje se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Bolezen naših krajev in nje zdravilo.

Naša mesta in tudi trgi, vsaj po svoji večini, niso nič za to, da jih je slov. ljudstvo veselo. Med nami so ali naši niso. Kjerkoli hodi nam za to, da si pridobimo česa, kar nam gre po vsej pravici, tam se postavi zoper to po robu kako naše mesto ali kak trg in po gostem pa vsi skupaj kriče, da se jemlje v tem njim pravica.

Ali ko bi bilo samo to, nič bi še zato mi ne djali. Človek je človek in če se mu tudi samo dozdeva, da mu kratiš pravice, zgane se in odbija ti roko, ki sega v njegovo last. Ako torej misli katero mesto ali trg, da se godi njemu krivica, če dobi slov. ljudstvo svoje pravice, dobro, naj si mesto brani svoje. Izmed nas nima nihče ničesar zoper to, dokler se drži mesto postave, poštenja, razuma. Za svojo pravico, če se potegne človek, to ni na robe.

Vse drugo pa je, ako prestopi to mero ali ako se vriva slov. ljudstvu ter se mu stavi za jeroba. Tega ne strpi nas nihče. nihče, kdor misli pošteno za slov. ljudstvo. Naša mesta in pa jerob slov. ljudstva, slov. kmetov! Kolikor vidimo doslej, nihče, nobena kmečka občina ne gospodinja tako slabo, kakor ravno mesta in nekateri trgi, z obč. premoženjem. Do vratu so v dolgéh, ako jim ne zalaga — šparkasa.

In kaj čemo še le reči o političnem življenji, o volitvah za dež. in drž. zbor? Pri teh so vselej ljudje iz mesta, ki dajajo slov. kmetom dobre svete, kako in koga naj volijo in tacim ljudem je vselej človek za bebca, ako ne mara njih sveta. Ali kaj nas uči zgodovina, kaj nam se prikazuje iz volitev, kakor se vrše po mestih? Piškav oreh — še več je vreden, kakor pa take volitve.

Ljubi Bog, saj še pri teh ni nobena slov. kmečka občina doslej tako na slabem, kakor so naše mestne in trške občine. Ali so doslej še le enega poslanca one imele, ki bi še ga ne bile grdo kesale? Glej dr. Duhatsch, dr. Aus-

serer, dr. Foregger! In izmed tistih, ki so jih kmetje si izvolili po nasvetu mest in trgov, kateri je ostal do konca v poštenji? Na to nam vedó pač žalosten odgovor volilci okraja Maribor, Slov. Gradec in Brežice — vsi, dokler so bili dovolj neumni dati kaj na ljudi iz teh mest. M. Löschnigg, Seidel, Brandstätter, Lohninger, pl. Feyrer — plašč čez nje!

Sreča za slov. kmete, da so se otresli teh mestnih kloščev, vsaj kar se tiče volitev poslancev za dež. in drž. zbor in upamo, da se jih iznebijo k malu še tudi pri volitvah v občinske, okrajne in šolske zastoje. Kdor še daje poslej kaj na mestno, liberalno, nemškutarsko gospodo, tak ni več slep, ni več zabiti, — tak je zlodej, zločinec zoper srečo svojo, svoje družine, svoje soseske. Ljudem, ki ne poznajo druge vere, kakor v svojo inteligenco, to se pravi: v svojo domišljevano zastopnost; ljudem, ki nimajo drugega upanja, kakor v preslepljevanji drugih; ljudem, ki ne poznajo druge ljubezni, kakor sami do sebe in še v tem po vsem spri-dene ljubezni — ne, takim ljudem ni, da se uda človek, ki še ima možgane v glavi.

Ravno te dni gre glas po svetu, da je dr. Ausserer odložil poslanstvo v dež. in drž. zboru. Mož je doma iz Tirolov, pri nas ga še skorej ni nihče poznal, kar se ponudi za poslanca v dež. zboru mestu Ptuj, Slov. Bistrica in Ormož in trgov Ljutomer, Središče, Št. Lenart. Ničesar ne prinese seboj, kakor svoje „nemštvo“ in pa sovraštvo do Slovencev ali naša mesta in trgi sedé mu že na limanicah. Vsi so za-nj in vsi goré za moža tujca, liberalca, Nemca.

Še več, mož hoče v drž. zbor in za to se ponudi mestu Maribor, za svoje volilce ima isto nemštvo in isto sovraštvo do Slovencev v malhi in to je dovolj. Mož je postal drž. poslanec za Maribor. Kaj je storil v drž. zboru za svoje volilce? V odgovor na to vprašanje odmaje vsak volilec, češ, da ne ve. In v dež. zboru v Gradci? Isto majanje ramen je na mestu odgovora.

Tak je torej poslanec, ki so si ga izbrala

naša mesta in trgi. Njegovi volilci ne vedo ničesar o njem in njih je — vsaj na tihem — sram tega poslanca, moža, ki jim ga ni nihče vrnil. To pa pri toliki inteligenci, kakor je doma v mestih in trgih, *) pač ni mogoče.

(Konec prih.)

Čast, komur čast!

Družba sv. Mohorja je ponos slovenskega naroda; tega nikdo ne zanikuje, še naši sovražniki ne, le slepa strast tega ne vidi. Nek plemenitaš — brez plemenitega srca — nas je nekda v državnem zboru očitno osramotil ter izrekel, da bi on zamogel vse slovenske knjige spraviti v robček, ki ga v žepu nosi. Še njegov prostorni grad ne spravi pod streho vseh bukev, kar jih je samo družba sv. Mohorja že izdala. Njegov robec bi moral biti širok in dolg, kakor jezik njegov, če bi hotel našo književnost vanj spraviti. Strast mu je skrivoma vzela robček iz žepa ter mu zavezala oči, da ni videl slovenskih knjig!

Toda otroci bogatih staršev radi lenobo pasejo in zapravljajo. Mi se bogatega sadu, katerega je prinesla družba Mohorjeva sicer slobodno veselimo, pa zdaj ne smemo rok križem djati, da družba ne zajde na rakovo pot, ampak skrbimo, da še bolj in bolj napreduje.

Naj še tedaj tudi jaz v ta namen porinem!

V naši lavantinski škofiji bi namreč število udov lahko tu in tam še precej poskočilo. Naj povem odkritosrčno svoje misli!

1. Dekanija Slov. Bistrica. Tukaj nosite venec župniji Makole in Spod. Polskava, drugod bi še povsod družba zamogla udov pridobiti, zlasti pa v Gornji Polskavi, v Črešnjevcih, pri sv. Martinu na Pohorju in v Poličanah.

2. O dekaniji Braslovski ne moremo druga reči, kakor „čast, komur čast“, vendar Št. Pavel je najnaprej!

3. V veliki dekaniji Breški imajo male Zdole prvo besedo; tudi Koprivnica je čvrsta; Kapele, Sromlje in Zabukovje pa dajo premalo udov.

4. V Celjski dekaniji je povsodi krepko življenje. Žavec nosi bandero, Št. Peter in Polzela vrlo stopata za njim.

5. Dekanija Dravsko Polje je vseskozi premalo probujena: Fram se še najbolj giblje.

6. V dekaniji Gornji grad ne vemo skorej, komu da bi venec prisodili; Nazaret, Šmartno in Gornji grad so prvi v zlatih bukvah.

7. Dekanija Jareninska, kakor je davna, tako je slavna; samo spodnjo Kungoto in Svičino še bo treba vzbuditi.

8. V Konjiški dekaniji damo Prihovi venec in Št. Jerneju krono; Konjice, Žiže in Zreče še nimajo pravega življenja.

9. V Kozji dekaniji je Pilštanj prvak in Podsreda junakinja; medel je sv. Peter in menda tudi Polje.

10. V Laški dekaniji se sv. Miklavžu radi odkrijemo, njemu ni para v škofiji; tudi Dol je imeniten, Jurjev kloster in sv. Marjeto pohvalimo; Laški trg, sv. Rupert in Loka bi še nam naj več udov dali.

11. V Lenarški dekaniji skorej da ne vemo, komu bi prvo mesto dali; tekmovanje je veliko med sosedi; vendar moramo reči, da je sv. Jurij na konji.

12. Dekanija Ljutomer, da-si po številu duš ni največja, vendar Mohorjevi družbi daje največ udov v celi škofiji živel! Prvi glas pojeta Ljutomer in Kapela. sv. Peter dobro pomaga k veseli viži. Slabo je pri sv. Juriji, slabše pri sv. Antonu, najslabše pa pri sv. Križi. V Veržeji pridejo na sto župljanov štirje udi, pri sv. Križi pa dva.

(Dalje prih.)

Gospodarske s'vari.

Ovčič ali sajevec na kravjem vimenu.

Pri kravi se nameri večkrat, da se ji vname vime in jej več ali manj oteče. Takemu otoku se pravi po navadi ovčič ali pa tudi sajevec. Navadno ne gre v tej bolezni kravi za življenje in torej gledé tega ni nevarna. Vendar pa shuja in če ima tele, tedaj ima človek velike sitnobe z njim, ker mu krava ne daje mleka.

Uzrokov je tej bolezni lahko raznih in zato je tudi bolezen sama različna, v časih nevarna, v časih ne, v časih se ozdravi sama, v časih pa je treba seči po zdravlilu. Kaj je krivo, da je vime oteklo, to je tedaj prvo vprašanje, ako kaže krava oteklo vime.

V časih je v vimenu le zastalo mleko in tedaj ni še prave bolezni; v časih pa je vime polno krvi in tedaj je že vneto. Sem ter tje pa zalije meza mlečne žlezice in se strdi v vimenu, ali pa se začne vneto vime že gnojiti in tedaj je le-ta gnoj kriv, da je vime kravi zateklo.

Ako je vime le za to napeto, ker je v njem mleko zastalo, tedaj še vime ni boleče in tudi vroče ni še posebno, vsaj prvi den potem, ko je zastalo mleko. Kedar človek to zapazi, tedaj je prvo, česar je treba. — kravo pomolzt, se ve. da iz kraja prav rahlo, kajti vime je že občutljivo. Če se pa ne opravi to še v pravem času, vname se vime ali napravi se prisad in to tem brž, čem mastneje je bilo mleko, ki je zastalo v vimenu.

Iz tega si vzame lahko vsaka gospodinja nauk, naj ali že sama molze ali pa sem ter tje pogleda za deklo, kako da kaj molze. Kar smo že večkrat rekli na tem mestu, to še povdar-

*) Oj, oj, ni že le take sile s to inteligenco! Stavoc.